

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2019.G.20, 30 oktober 2019

Bladluizen in wintergranen – Toestand 28-29 oktober 2019: sterke uitbreiding, tot zeer hoge aantastingen!

SAMENGEVAT

De aantasting door bladluizen is momenteel op veel percelen al zeer hoog en is nagenoeg overal sterk toegenomen in vergelijking met vorige week. Al van bij de opkomst van de wintergranen zijn zeer hoge bladluisaantastingen mogelijk. Het is daarom absoluut noodzakelijk alle percelen wintergranen die niet (meer) beschermd zijn tegen bladluizen te controleren van bij de opkomst op de aanwezigheid van bladluizen en te behandelen indien nodig.

Na enkele koudere nachten zullen de temperaturen 's nachts en overdag terug toenemen. De bladluisaantasting kan onder deze weersomstandigheden nog steeds verder toenemen. De bladluiscontrole gebeurt best tijdens de warmste uren van de namiddag.

Laat je niet verrassen door een lange regenperiode waardoor de velden niet (meer) toegankelijk zijn.

Op 28 en 29 oktober werden in Vlaanderen op 14 percelen wintergerst (met zaai tussen 28 september en 15 oktober) en 1 perceel wintertarwe (met zaai op 12 oktober) zonder insecticidebehandeling waarnemingen uitgevoerd (zie tabel op volgende bladzijde):

- in Limburg: Jeuk, Koninksem, Piringen, Sluizen, Wellen
- in Vlaams-Brabant: Dilbeek, Holsbeek, Lennik, Tienen
- in Oost-Vlaanderen: Zingem
- in West-Vlaanderen: Helkijn, Houtem (wintertarwe), Otegem, Poperinge, Zwevegem

WINTERGERST

Deze week blijkt de bladluisdruk sterk toegenomen te zijn, gemiddeld maar liefst 31,9% van de planten is bezet met minstens 1 bladluis tegenover 14,7% vorige week. De situatie verschilt zoals steeds erg van perceel tot perceel. Maar ook bij de lichtste aantasting (Sluizen) is al 7,3% van de planten bezet met minstens 1 bladluis. Op het ergst aangetaste perceel (Zingem) is maar liefst 69% van de planten bezet met minstens 1 bladluis.

De druk kan al van bij opkomst zeer hoog zijn. Getuige hiervan een perceel in Dilbeek waar bij opkomst al 68% van de plantjes bezet is.

Het aantal bladluizen op bezette planten varieert van 1 luis per plantje tot 14 luizen per plantje. Gemiddeld werden 2 bladluizen per plantje waargenomen, ook dit is een toename in vergelijking met vorige week met toen gemiddeld 1,6 bladluizen per plantje. Het merendeel van de luizen is ongevleugeld. Gemiddeld is 15,5% van de waargenomen bladluizen gevleugeld, gaande van 6,7 tot 43,8%.

Roos-grasluizen op het blad (Foto: Inagro)

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	28-29 oktober			21-22 oktober			Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	
Limburg								
Jeuk	28 september	begin uitstoeling	15,5%	1,6	1 à 2 blad	12,3%	1,3	Onbeschut langs suikerbieten en bos
Koninksem	11 oktober	1-2 blad	13,7%	1,8	-	-	-	Onbeschut langs maïsstoppel, vanggewas en gras
Piringen	12 oktober	2 blad	14,0%	1,4	1 blad	4,3%	1,8	Onbeschut langs maïs
Sluizen	12 oktober	2 blad	7,3%	1,6	1 blad	0,3%	1	Deels beschut langs gras, vanggewas en bos
Wellen	12 oktober	2 blad	16,3%	2,3	1 blad	0,3%	1	Beschut langs gras, vanggewas en bos
Vlaams-Brabant								
Dilbeek	13 oktober	1 ^e blad nog niet ontvouwen	67,7%	2,1	-	-	-	Onbeschut, grenzend aan gras
Holsbeek	3 oktober	3-5 blad	43,5%	2,4	2 blad	55,0%	1,4	Grenzend aan gras en bos.
Lennik	12 oktober	1 blad	46,0%	1,1	-	-	-	Onbeschut langs maïs
Tienen	15 oktober	1 blad	15,8%	1,3	-	-	-	Beschut, langs bos, gras en fruitplantage
Oost-Vlaanderen								
regio Sint-Niklaas		-	-	-	1 blad	21,8%	2,5	
Zingem	12 oktober	1 à 2 blad	68,7%	2,7	-	-	-	Onbeschut, langs maïsstoppel en maïs
West-Vlaanderen								
Helkijn	10 oktober	1 à 2 blad	34,5%	2,6	1 blad	7,5%	1,7	Onbeschut, langs gras en bieten
Otegem	5 oktober	2 à 3 blad	41,3%	2,6	1 à 2 blad	30,3%	2,6	Onbeschut, langs vanggewas en maïsstoppel
Poperinge	5 oktober	2 à 3 blad	27,7%	1,8	1 à 2 blad	6,3%	1,3	Onbeschut, langs maïsstoppel en suikerbieten
Zwevegem	5 oktober	2 blad	34,8%	2,2	1 à 2 blad	8,8%	1,7	Onbeschut, langs vanggewas; maïs en maïsstoppel in de buurt
Gemiddelde			31,9%	2,0		14,7%	1,6	

"-" geen bladluistellingen uitgevoerd

Interpretatie: Behandelingsdrempels: zie verder in dit LCG-Graanbericht

De behandelingsdrempels volgens Livre Blanc Gembloux, België zijn gebaseerd op virusdragende bladluizen (in de herfst 5% bezettingsgraad met virusdragende bladluizen). Doch momenteel zijn er nog geen gegevens bekend omtrent de virulentiegraad van de bladluizen in Vlaanderen.

Echter, op basis van de behandelingsdrempel volgens Arvalis, Frankrijk (10% bezettingsgraad met bladluizen) zijn **momenteel nagenoeg alle opgevolgde waarnemingspercelen wintergerst nodig te behandelen tegen bladluizen, namelijk 13 van de 14 waarnemingspercelen.**

WINTERTARWE: perceel zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	29 oktober			Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	
West-Vlaanderen					
Houtem	12 oktober	1 blad	9,5%	2	Onbeschut, langs maïsstoppel

Op het perceel wintertarwe in Houtem, gezaaid op 12 oktober en in het stadium 1^e blad, is reeds 9,5% van de planten bezet met minstens 1 bladluis. De behandelingsdrempel volgens Arvalis, Frankrijk (10% bezettingsgraad met bladluizen) is nagenoeg bereikt.

AANDACHTSPUNTEN

Wees indachtig dat de toegelaten insecticiden niet systemisch zijn en geen bescherming bieden aan de nieuw gevormde blaadjes na de bespuiting, deze percelen kunnen opnieuw aangetast worden door bladluizen. Tot zolang de klimatologische omstandigheden gunstig blijven voor de activiteit van de bladluizen dienen de graanpercelen gecontroleerd te worden. Een nieuwe bladluisbehandeling kan nodig zijn indien terug bladluizen aanwezig zijn op het ogenblik dat de werkingsduur van de insecticidebespuiting naar zijn einde loopt en/of de graanplant nieuwe blaadjes gevormd heeft.

De kans om een behandeling in goede omstandigheden uit te voeren vermindert vaak vanaf de tweede helft van november omwille van ongunstige weersomstandigheden en het moeilijk of niet toegankelijk worden van de percelen.

Laat je niet verrassen door een lange regenperiode waardoor de velden niet (meer) toegankelijk zijn.

BEHANDELINGSDREMPELS

- **De behandelingsdrempel volgens Livre Blanc "Céréales" (Gembloux, België)** is verschillend naargelang het moment/tijdstip (Bron: Livre Blanc "Céréales" – september 2014, Université de Liège – Gembloux Agro-Bio Tech, België):
 - in de herfst wordt een bladluisbehandeling aanbevolen vanaf het moment dat 5% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen, m.a.w. 5 planten op 100 planten bezet met minstens één virusdragende bladluis.
 - op het einde van de vluchten (ten laatste half november) bij het ingaan van de winter ligt de behandelingsdrempel veel lager, namelijk vanaf het moment dat 1% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen, m.a.w. 1 plant op 100 planten bezet met minstens één virusdragende bladluis. Een "winter" impliceert een winter met voldoende winterse weersomstandigheden.
 - op het einde van de winter wordt een bladluisbehandeling aanbevolen vanaf het ogenblik dat er levende bladluizen aanwezig zijn, ongeacht hun aantal. Na de winter kan het vergelingsvirus namelijk zeer snel uitbreiden en leiden tot belangrijke schade, zelfs bij aanwezigheid van zeer weinig virulente bladluizen.
- **De behandelingsdrempel volgens Arvalis (Frankrijk)** adviseert de bladluizen onmiddellijk te behandelen van het ogenblik dat 10% van de planten bezet is met minstens één bladluis. Bij een lagere bezettingsgraad wordt er geadviseerd te behandelen wanneer de bladluizen meer dan 10 dagen aanwezig blijven wat ook het % aangetaste planten is (Bron: Arvalis, Institut du végétal, Blé tendre d'hiver, Orge d'hiver, Variétés et interventions d'automne 2019-2020, Région Hauts-de-France).

Uitgebreide info omtrent "[Bladluizen, overdragers van het dwergvergelingsvirus tijdens de herfst en het vroege voorjaar in wintergranen](#)" is raadpleegbaar op de LCG-website (www.lcg.be), met onder meer:

- bevorderlijke factoren voor de aanwezigheid van bladluizen
- gewasbespuiting: productkeuze en behandelingsmodaliteiten
- werkwijze bladluistellingen in wintergranen te velde

Een overzicht van alle insecticiden erkend voor de bestrijding van bladluizen, overdragers van het dwergvergelingsvirus in wintergranen is raadpleegbaar op [Inagro's gewasbeschermingsapp](#).

VOLGEND BERICHT: 6 november 2019

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting

De LCG-Graanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, te Gent en Leuven*
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem*
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee*
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep plant en gewas, te Gent*
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren*
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge*
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas*
- Proefcentrum Herent/Provincie Vlaams-Brabant*